ANALIZA RESURSELOR INSTITUŢIONALE ALE AGENŢIEI PENTRU EFICIENŢĂ ENERGETICĂ

Irina ŢERIGRADEAN

CZU: 352(478):327:061.1UE irina.terigradean@aee.md

This article is focused on the analysis of the institutional resources of the Agency for Energy Efficiency in the context of the change in the status of the structure responsible for the implementation of the policy in the field of energy efficiency and the exploitation of renewable energy sources and the effective coordination of activities in this field.

În contextul restructurărilor efectuate în cadrul structurii AEE, dar şi la nivel de minister superior ierarhic, modificările cadrului legislativ şi priorităţilor guvernării pe parcursul ultimilor ani, provocările privind fiabilitatea şi buna funcţionare a entităţii au fost numeroase, iar acest lucru a avut o influenţă considerabilă asupra personalului entităţii şi nivelului de realizare a activităţilor stabilite în planurile de activitate.

Ce ține de analiza resurselor instituționale ale AEE, practic constituind un proces de evaluare a capacităților instituționale ale AEE, acest proces a fost inițiat în 2013 [4] și continuat în 2022 [5]. Inițial, în 2013 a fost elaborat un Program de Dezvoltare Strategică pentru anii 2013-2015 [4], unde a fost analizată entitatea, misiunea, profilul, organigrama, resursele financiare, portofoliul subdiviziunilor structurale, resursele umane, a fost efectuată analiza SWOT și evaluat cadrul de politici publice, examinate prioritățile de politici pe termen mediu, programele și obiectivele, au fost evaluate capacitățile interne și examinate propuneri de îmbunătățire și dezvoltare ale acestora.

Conform analizei instituționale a AEE efectuată în anul 2022 în cadrul proiectului Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare ,,Abordarea impactului crizei energetice și inițierea de soluții pentru securitatea energetică și abordarea sărăciei energetice” (Programul FPI) [5] au fost identificate aspectele vulnerabile ale AEE, legate de lipsa corelării dintre atribuțiile legale ale entității cu atribuțiile repartizate în fișele de post, fluctuația masivă de personal și rata mare de neacoperire a efectivului limită de angajați, datorate remunerării scăzute a personalului. Totodată, cele două direcții – Direcția implementare și monitorizare a politicilor (DIMP) și Direcția finanțare, implementare și monitorizare a proiectelor (DFIMP) în cea mai mare măsură execută obiectivele politicii de stat în domeniile delegate, iar alte 2 subdiviziuni Serviciul audit intern (SAI) cu Direcția Management Instituțional (DMI) asigură managementul instituțional al AEE.

Subdiviziunile structurale ale AEE au fost instituite cu respectarea Normelor privind instituirea subdiviziunilor structurale ale autorităţilor publice, aprobate prin HG nr. 1001 din 26.12.2011 privind punerea în aplicare a unor acte legislative. Conform

clasificării instituționale și schemei de încadrare pentru anul 2022 au fost aprobate 30 de unități de personal, după cum urmează:

a) Funcții publice de conducere (fpc)– 9 unități, 30 %
b) Funcții publice de execuție (fpe) – 20 de unități, 66,7 %
c) Personal de specialitate, de deservire tehnică, auxiliar și muncitoresc (pdtafap) – 1 unitate, 3,3%.

Din datele analizate pentru perioada 2020-2022 privind ocuparea funcțiilor în cadrul Agenției, s-a constatat că 39-48% de posturi sunt vacante, fapt care influențează esențial capacitatea instituțională a autorității publice.

Toate obligațiunile funcționale prevăzute de regulamentele interne și fișele de post sunt executate de doar 17 angajați, în anul 2023 chiar de către 14 angajați, calitatea fiind pusă la mare încercare, dar păstrând fiabilitatea entității și realizarea majorității sarcinilor planificate. Pe parcursul ultimilor trei ani situația privind completarea statelor de personal nu s-a modificat esențial, Agenția ducând lipsă stringentă de specialiști calificați în domeniu.

Deficitul de angajați și fluctuația mare a personalului în cadrul AEE indică necesitatea implementării unei politici noi în managementul resurselor umane, identificarea pârghiilor ce vor permite atragerea și retenția specialiștilor calificați în domeniu ce ar rezulta în asigurarea cu personal, în special al direcțiilor de bază, cu minim 80%.

Fiind analize toate cele expuse, se pot concluziona următoarele:

- ✓ Funcțiile publice de execuție nu sunt atractive, deoarece salariul de bază mediu lunar este mic, angajații noi de regulă sunt absolvenții instituțiilor de învățământ superior și nu dispun de vechimea în muncă;
- ✓ Lipsa personalului de execuție se datorează și faptului că angajații nu beneficiază și de alte tipuri de sporuri prevăzute de legislația în vigoare [1];
- ✓ Dacă angajații din sectorul real din domeniul energetic salarizați conform HG 743/2003 beneficiază și de coeficienții de multiplicitate de 1,35 la salariul tarifar, funcționarii publici al Agenției în mediu beneficiază de sporuri de 8% în mediu;
- ✓ Lipsa personalului de execuție de circa 43% influențează negativ asupra realizării și monitorizării politicilor și proiectelor publice delegate de minister;
- ✓ Salarizarea personalului AEE este nevoie de adus la nivelul salarizării în sectoarele energeticii pentru a diminua fluxul personalului către entitățile energetice și alte autorități independente cu un nivel de salarizare mai atractiv.

Pe parcursul activității Agenției pentru Eficiență Energetică, atribuțiile conform cadrului legislativ al Republicii Moldova au fost modificate de la caz la caz, identificând modificări considerabile de structură, număr de personal efectiv limită, atribuții și buget.

Practic a fost o perioadă de mai bine de 10 ani în care nu doar AEE a suferit schimbări, dar și sectorul energetic al țării noastre a suferit schimbări considerabile, ca în anul 2023, după o criză pandemică, apoi geopolitică și energetică, sectorul energetic să devină un sector prioritar pentru Republica Moldova, punând în prim

plan aspectul privind dependenţa de resursele energetice de import, respectiv şi lipsa securităţii energetice şi statale datorate acestui aspect şi necesitatea diminuării acestei dependenţe, şi consolidarea securităţii energetice a Republicii Moldova şi tranziţia către o economie verde, decarbonizată, cu emisii poluante reduse, producere locală de energie şi integrare în piaţa energetică europeană.

Dacă anterior se discuta la nivel mediu de prioritizare asupra tuturor aspectelor legate de sectorul energetic, acum, către anul 2024 discutăm despre una din priorităţile de top ale ţării noastre, conform Planului naţional „ Construim Moldova Europeană” 20 acţiuni guvernamentale [2], iar actorii principali în acest sector sunt Ministerul Energiei al Republicii Moldova, Agenţia pentru Eficienţă Energetică, din 01.01.2024 – Instituţia Publică Centrul Naţional pentru Energie Durabilă.

Schimbarea statutului Agenţiei pentru Eficienţă Energetică din autoritate administrativă în instituţie publică va contribui la fortificarea capacităţilor pentru:

- realizarea măsurilor de implementare a politicii de stat în domeniul eficienţei energetice, şi valorificării surselor de energie regenerabilă;
- acordarea asistenţei organului central de specialitate al administraţiei publice în domeniul energeticii la elaborarea proiectelor de acte normative şi la monitorizarea implementării acestora, precum şi la elaborarea documentelor normativ-tehnice, inclusiv a standardelor în domeniul eficienţei energetice, precum şi valorificării surselor de energie regenerabilă;
- acordarea de asistenţă consultativă şi informaţională consumatorilor/agenţilor economici/organizaţiilor necomerciale, precum şi autorităţilor administraţiei publice locale în domeniul eficienţei energetice şi valorificării surselor de energie regenerabilă, instrumentelor financiare ale Agenţiei;
- monitorizarea şi colectarea a datelor referitoare la activităţile în domeniile eficienţei energetice şi valorificării surselor de energie regenerabilă;
- consolidarea capacităţilor în domeniul finanţării proiectelor/programelor în domeniile eficienţei energetice şi valorificării surselor de energie regenerabilă;
- atragerea personalului calificat pentru realizarea eficientă a funcţiilor cu care este abilitată această instituţie.

Schimbarea statutului structurii responsabile de implementarea politicii în domeniul eficienţei energetice şi valorificării surselor de energie regenerabilă şi de coordonare eficientă a activităţilor în acest domeniu, derivă din necesitatea conjugării eforturilor de a realiza acţiunile Guvernului în contextul creării unui sector energetic eficient, durabil şi competitiv, generator de beneficii economice, de mediu şi sociale comunităţilor şi generaţiilor viitoare.

Fiind a doua prioritate în Planul Naţional ,,Construim Moldova Europeană” 20 de Acţiuni Guvernamentale [3], îmbunătăţirea eficienţei energetice a clădirilor publice cu destinaţie socială şi blocurilor rezidenţiale; extinderea cerinţelor minime de performanţă energetică pentru clădiri; promulgarea statutului Agenţiei pentru Eficienţă Energetică; crearea Fondului de Eficienţă Energetică pentru Locuinţe, este

acțiunea ce va se va desfășura în anul 2024, cu rezultate ce se vor resimți în viitor, cu accent pe sectorul energetic național, mediu de viață mai bun, servicii publice de calitate, guvernare eficientă și integrare în marea familie a Uniunii Europene către orizontul de timp 2030.

Referințe:

1. Legea nr. 270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 441-447 art. 715 din 30.11.2018
2. Legea nr. 315 din 17.11.2022 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030". În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 409-410 art. 758 din 21.12.2022
3. Hotărârea Guvernului nr. 1060 din 21.12.2023 privind organizarea și funcționarea Instituției Publice Centrul Național pentru Energie Durabilă. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 174-176 din 20.12.2002
4. Programul de Dezvoltare Strategică pentru anii 2013-2015 a Agenției pentru Eficiență Energetică, Ministerul Economiei, 2012, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/1261429_md_ag.pdf
5. Theories and concepts of public administration study material, core course, 2019, https://sde.uoc.ac.in/sites/default/files/sde_videos/POL1C04%20-%20Theories%20%26%20Concepts.pdf

Recomandat
***Angela POPOVICI**, dr., conf. univ.*